

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

(Codul penal, Codul contravențional)

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul modifică Codul penal nr.985/2002 și Codul contravențional nr. 218/2008 urmărind scopul ralierei legislației naționale la recomandările și standardele europene și internaționale în ceea ce privește combaterea infracțiunilor și contravențiilor motivate de prejudecată (ură socială, națională, rasială sau religioasă). Reglementările propuse înlocuiesc în întreaga legislație penală și contravențională circumstanța agravantă „săvârșirea infracțiunii din motive de ură socială, națională, rasială sau religioasă” cu circumstanța agravantă „săvârșirea infracțiunii din motive de prejudecată, dispreț sau ură”.

Astfel, proiectul propune formularea unei definiții noi, clare și complete privind „motivele de prejudecată, dispreț sau ură” și introduce această agravantă pentru unele infracțiuni și contravenții stabilite de legislația națională.

d. Suficiența argumentării. Considerăm că argumentele invocate de autor în nota informativă justifică pe deplin necesitatea elaborării și promovării proiectului. Au fost respectate prevederile art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative. Nota informativă stabilește condițiile ce au impus elaborarea proiectului și principalele prevederi, cu evidențierea elementelor noi aduse în legislație, cu argumentarea corespunzătoare și gradul de compatibilitate a reglementărilor proiectului cu recomandările și cadrul normativ european și internațional în domeniul protecției drepturilor omului, precum și combaterii rasismului și intoleranței.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului de lege nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare de la bugetul de stat.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

În opinia noastră, proiectul nu este în detrimentul interesului public, reglementările propuse perfecționând cadrul normativ penal și contravențional în ceea ce privește protecția drepturilor omului și prevenirea/combateră discriminărilor de orice fel.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. La momentul examinării, proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative era publicat pe site-ul Ministerului Justiției: www.justice.gov.md, ceea ce atestă faptul că proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile art. 8-12 ale Legii nr.239-XVI/2008 privind transparența în procesul decizional.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Art. I. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74, art.195), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

Articolul II. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3-6, art.15), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

La articolul I autorul recurge la abreviere iar la articolul II utilizează formula normală, de aceea se impune fie abrevierea ambelor articole, fie utilizarea normală a acestora (în ambele cazuri).

Recomandarea: Ca o observație neînsemnată ce ține de forma textului proiectului, recomandăm autorului uniformizarea stilistică a Art. I și Art. II.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Art. I. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74, art.195), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

Pct.10. Articolul 160 alineatul (3) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) au fost săvârșite din motive de prejudecată, dispreț sau ură,”.

Pct.11. La articolul 162:

se completează cu alineatul (1/1) cu următorul cuprins:

„(1/1) Aceeași faptă săvârșită din motive de prejudecată, dispreț sau ură se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 700 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 240 de ore.”;

Pct.12. La articolul 163:

se completează cu alineatul (1/1) cu următorul cuprins:

„(1/1) Aceeași faptă săvârșită din motive de prejudecată, dispreț sau ură se pedepsește cu închisoare de la 1 până la 3 ani.”;

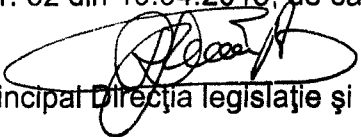
Nu subapreciem pericolul social prezentat de fenomenul discriminării și susținem efortul autorului proiectului să aducă în concordanță legislația națională cu standardele internaționale în domeniul prevenirii și combaterii infracțiunilor comise din ură, dispreț sau prejudecată.

Cu toate acestea, nu considerăm pe deplin justificată o atitudine generalizatoare, conform căreia toate faptele de discriminare au un nivel de gravitate atât de sporit/înalt încât

persoanei care le comite trebuie să-i fie aplicată (în mod automat) o pedeapsă mai mare decât cea stabilită deja în legea penală. Reglementările propuse pentru art.160 din Codul penal nr.985/2002 care incriminează efectuarea ilegală a sterilizării chirurgicale, pentru art.162 care incriminează neacordarea de ajutor unui bolnav, precum și pentru art.163 care incriminează lăsarea în primejdie, autorul nu doar completează lista circumstanțelor agravante dar și deplasează accentele de la valoarea ocrotită prin lege – relațiile sociale a căror existență și desfășurare normală sunt condiționate de ocrotirea vieții sau sănătății persoanei.

Recomandarea: *Recomandăm autorului să reevalueze prevederile propuse, prin prisma raportului: infracțiunea comisă – pericol social – sancțiunea aplicată, cu o eventuală excludere sau revizuire a textului Art.I, pct.10, 11, și 12.*

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

inspector principal Direcția legislație și expertiză anticorupție
Roman Starașciuc
02 Februarie 2016

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*